

MERKISDAGAR

Heita og spilta ”breyðið”

Kári Thomsen

Óført at dygdarvøra tikin við húki verður seld beinleiðis til kundan í útlongdum. Har er verunliga talan um heilsugóða føði, ið hevur øll tey evni í sær sum okkum tørvar. Men hvat gott er við alilaksinum, soleiðis sum Vilmund Jacobsen tekur til í grein á in.fo týsdagin 26.februar, lysti mær at vita.

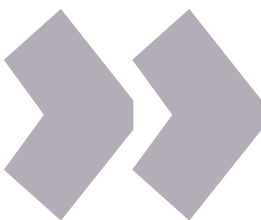
Staðfest er allar staðir, eisini í øðrum londum har alivinna virkar í opnum nótum, at alilaksur er sera dálkandi fyri sjóumhvørvið, og næst eisini hevur lagt hald á ogn og rættindi hjá einstaka borgaranum at gagnnýta tað tilfeingið okkum er givið - bæði til matna og ikki minni sum frítíðarøki til sálarbót.

Besta matvøran, ið hevur kunna verið fingin til høldar í øldir, so at siga alt árið, er nú ikki mannaføði vegna alivinnuna. Talan er um seiðin, ið av øllum fiskasløgum hevur hægsta innihald av D-vitaminum. Henda edeliga fisk hava føroyskir og útlendskir spekulantar rænt frá landsins íbúgvum - við loyvi frá politikkarunum, og uttan at eitt klovið oyra verður veitt sum endurgjald.

Alilaksur, soleiðis sum vinna virkar, hevur ikki allarminsta feril av at vera burðardyggur. Góður matfiskur, sum t.d. svartkjáftur, verður grópaður upp úr sjónum og brúktur sum fóður, ið verður blandað við sterkt eiturfongdum

plantugróðuri sum hveiti, GMO soya og raps. Petrokemisk litevni verður sett til fóðuri saman við sera vandamiklum konserverings-evni, afturat at líka so vandamikil lúsabasingarevni eisini eru í vør-uni.

Umhvørwiseiturevni sum dioxin, pcb´ir, hormonórógavandi evni, tungmetallir, heiluvágsrestir o.a. gevur, saman við nevndu heilsuvandamiklu evnunum, so avgjørt ikki eina matvøru, ið froyingar og Føroyar sum fiskivinnutjóð skal verða errin av. Dálking frá tonsum av koparsulfat til impregnering av nótum legst sum dýna á botnin, afturat

Og mælt verður samstundis til at kvinnur við barni og smábørn sum heild, heilt gevast at eta feitan fisk

ovurstórum nøgdum at skarni og fóðurleivdum. Og mikroplast í nøgd millum 4 og kanska 12 tons rennur beint út í firðirnar og eitrar alt livandi.

ES matvørustovnurin EFSA hevur fyri stuttum endurskoðað

sítt kosttilmæli til feitan fisk - íroknað alilaks - og hevur mælt til at minkað nøgdina av feittum fiski til matna frá 1,3 kilo um vikuna niður til góð 130 gram. Og mælt verður samstundis til at kvinnur við barni og smábørn sum heild, heilt gevast at eta feitan fisk - tí vandin fyri varandi og álvarsomum heilsuskaðum er ovurstórus.

Við feitan fisk er talan um fyrst og fremst alilaks, næst tunfisk, stóran og eldri kalva, og øll djúpvatnsfiskasløg - tí her mestan er talan um eldri fisk har umhvørwiseiturevni hopa seg upp í fitini í fiskinum. Ungur feitur fiskur sum sild, makrelur, svartkjáftur, ansjosir og sardinir o.a. hevur bert smávegis nøgdir av umhvørwiseiturevnum, og kann á ongan hátt samanberast við alilaks og eldri fisk.

Miðlar eru dag og dagligt frammi við skelkandi forsøgnum um støðuna í heimshøvunum. Veðurlagsbroytingar gera sítt til hótanina á havumhvørvið - og dálking frá ídnaði á landi og ikki minni frá alivinnuni, gera sítt til at niðurbraðing av havumhvørvinum heldur áfram.

Eg skal loyva mær at mæla Vilmundi - og restina av miðlafólkunum - eisini í almenna KVF - at taka seg saman og gera nakað við hótanina á framtíðina hjá teim ungu og teirra eftirkomarum - heldur enn blint at ganga ørindir fyri eina ídnaðargrein sum alivinnuna, ið ikki tekur allar minstu atlit til burðardygd, næst vísir fullkomna líkasælu fyri vernd av havumhvørvinum, og víðari vísir frá sær at gagnnýta best tøku tøkni, ið kann fyribyrja áhaldandi niðurlaging á havumhvørið.

Samgongan stendur við semjuna

Jónleif Johannesen, Javnaðarflokkurin

Tunlarnir norður um Fjall skulu gerast so skjótt, Hvalbiartunnilin er boraður ígjøgnum. Hesa avtalu stendur samgongan við. Heðin Mortensen hevur nevnt, at tað er vert at kanna óbindandi møguleikar í samband við Fámjinstunnilin. Hesir møguleikar koma ikki at síggja dagsins ljós uttan so, at teir als ikki órógva verandi raðfesting. At spyrja seg fyri eigur ein landsstýrismaður at hava loyvi til,

uttan at tað verða lögð honum orð í munnin.

Andstøðan vil útseta tunlarnar norður um Fjall

Hinvegin má sigast, at andstøðan tíverri vinglar í hesum máli. Týsdagin royndi andstøðan at kroysta ein tunnill, ið tekur trý ár at gera og kostar 150 mió. kr. inn ímillum Hvalbiartunnilin og tunlarnar norður um Fjall. Ein samd andstøða tók undir við hesum máli.

Andstøðan, sum í 2012 útsetti tunlarnar norður um Fjall 10 ár, sær út til at hava ilt av, at samgongan nú hevur framskundað tunlarnar aftur. At útseta tunlarnar norður um Fjall enn einaferð má ikki eydnast andstøðuni! Tibetur stóð samgongan saman um, at verandi raðfesting, har tunlarnir norður um Fjall skulu byrjast, so skjótt sum Hvalbiartunnilin er boraður.

Endamálið hjá andstøðuni var ongantið Fámjinstunnilin

Bjarni Hammer, tinglimur fyri Javnaðarflokkin

Týsdagin viðgjørði Løgtingið eitt uppskot frá andstøðutinglimum um ein Fámjinstunnill.

Men endamálið hjá andstøðuni var ongantið Fámjinstunnilin.

Hetta var enn ein roynd, neyvan hin seinasta, at forkoma samgonguni og øllum málum, ið eru í gongd - eisini Fámjinstunnilinum.

Enn ein miseydnað roynd at seta samgongulimir upp ímóti hvørjum øðrum. Guerilla-taktikkurin riggar ikki! Eg vil tó heita á andstøðuna um endiliga at halda á fram við royndunum, tí at við hesum styrknar samgongan fyri hvørt álop!

STABESTING:

Allirtunlar í Suðuroynni eru gjørdir ímeðan Javnaðarflokkurin hevur stjórnað Føroyum, og Hvalbiartunnilin er feskasta dømið. Tað er einans sitandi samgonga fyri at takka - undanfarna samgonga megnaði at forkoma nýggja berg-holinum til Hvalbiar ferð eftir ferð.

Fámjinstunnilin hevur ongantið veruliga verið raðfestur fyrr enn sitandi samgonga kom framat. Fámjinstunnilin er nú fyri fyrstu ferð raðfestur.

At raðfestingin bleiv broytt er

harmiligt, men Fámjinstunnilin verður framdur í verki við okkum við valdið, og tað verður væl skjótari enn spillandi tungurnar í andstøðuni vilja vera við.

Andstøðan sær skriftina á veggnum

Føroya fólk má minnast til og minnast á, at andstøðan sær skriftina á veggnum.

Ágóðarnir av øllum tí góða, sum samgongan longu hevur framt, eru veruliga byrjaðir at vísa seg. Onnur mál eru eisini við at blíva avgreidd, sum fara

at styrkja um støðuna hjá samgonguni enn meiri og fara at gera tað enn betur at vera froyingur í Føroyum. Hetta veit andstøðan!

Tí síggja vit eina vend í seinastu veljarakanningunum til fyrimuns fyri samgonguna.

Haldið fram við tykkara oyðimarkargongd - tað, tit halda tykkum síggja fyri framman, er ein hvørvisjón og túrurin út í Tinganes fer at taka mong, mong ár afturat.